XXXIII.

Q. D. B. V.

DE

STIGMATIIS

MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS

PERMISSU

SINE PRÆSIDE

DISPUTABIT

AD D. JUNII 1711.

ERHARDUS [illegible]

ALTDORFINUS.

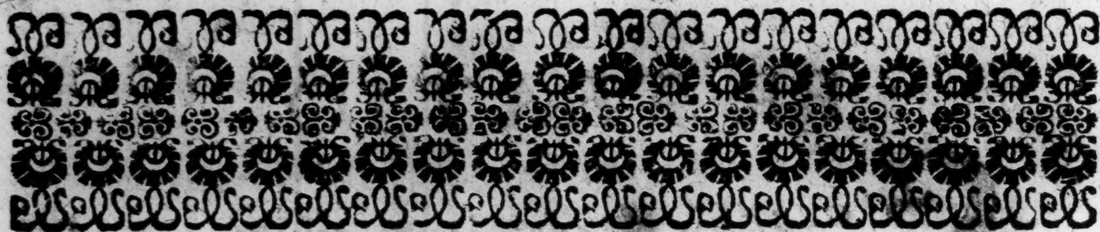
LITERIS KOHLESII, ACAD. TYPOGR.

Perg.

PRÆFATIO.

SPecimen Academicum eorum, quibus in me arbitrium est, jussu editurus, diu de Thematis alicujus electione solicitus fui; non quod nullum se mihi offerret; sed quod pleraq; a Doctoribus jam occupata, accurate conscripta & ventilata viderem. Unicum de Stigmatiis, quod non solum in Jure usum haud exiguum habet, verum & antiquitatem multum illustrat, a nemine, quem ego quidem novi, usque huc peculiari dissertatione Academica pertractatum, tandem placuit. Hoc itaque si non pro materiæ amplitudine, pro ingenii tamen modulo, exantlatis rite examinibus, elaborare, & disputationis solennis loco proponere decrevi. Quem laborem ut DEUS T. O. M. fortunet, supplex rogo. Tu vero L. B. hunc conatum pro Tua humanitate æqui bonique consule.

 J. J.

J. J.

SECTIO PRIOR;

Eaque

Philologico-Hiſtorico-Juridica,

Continens ea

quæ ad hiſtoriam & nomen Stigmatum pertinent.

§. I.

Etymologia.

Tigmatis vocem Græciæ ſuam debere originem, certum eſt: ſiquidem à ϛίζω i. e *pungo*, *notas inuro*, derivatur; unde, ſecundum nonnullos, verbum obſoletum, *ſtigo*, cujus compoſitum *inſtigo* in uſu eſt, deſcendit. Nec deſunt, qui vocem Germanicam, Stich/ hinc deductam velint. Inde etiam voces, in ipſa tractatione ſubinde recurrentes oriuntur, v. gr. ϛιγμὴ i. e. punctum, & ϛιγματίας, qui notis eſt compunctus, ſive ſtigmaticus, cui ſtigma inuſtum, ſive qui punctis eſt interſtinctus, Germ. der mit einem

nem Mahl gezeichnet ist. Item apud recentiores verbum inde ortum invenitur, *stigmo, stigmare*. Hinc pallium *stigmatum*, i. e. punctis variegatum, maculosum.

§. II.

Præter originariam vocis illius significationem cumprimis hic notari meretur ea, qua stigma denotat punctum, quod infamiæ causa alicui inuritur. Unde & *stigmaticus* & *stigmatias* pro homine infami, sive illo, qui ob aliquod crimen & maleficium notis est inscriptus, Germ. Ein Gebrandtmahlter / Gebrandtmerckter / oder der mit einen Brand-Mahl gezeichnet ist. Obiter hic addo, Nicanorem Grammaticum, eo, quod multa de interpunctionibus, & punctorum (posituras & distinctiones Grammatici vocant) ratione disseruerit, *διὰ τὸ περὶ ςιγμῶν πολυλογῆσαι*, *Stigmatiam* fuisse dictum. Atque ita specialiori illo sensu Petrus Gregorius Tholosanus L. 31. cap. 35. n. 1. *stigmata* definit; quod *sint notæ, quæ inuruntur delinquentibus, ut constet per ista signa, eos reos fuisse criminum*. Ex dictis itaque facile patet, stigmata duplicis esse generis: quædam enim honoris, officii vel notitiæ; quædam ignominiæ causa infliguntur atq; inuruntur. Hinc recte laudatus jam Gregorius loc. citat. *stigmata*, inquit: *per se signum referunt, quæ nec perpetuo ob crimina, sed & ob alia judicanda inurebantur*. Qua de re in seqq. uberius disseremus. Porro & illud hic monere non abs re erit, quod stigmata vel proprie dicantur de illis notis, quæ in cute victuræ sunt; vel improprie de illis, quæ delebiles cuti inunguntur, aut alia ratione corpori & vestimentis annectuntur: de quibus vide infra §. IX. Reliquæ hujus vocabuli significationes, ut quando *stigmata* à scriptoribus Ecclesiasticis ponuntur pro præstigiis Dæmonum & characteribus magicis, nihil ad nos pertinent. Quare eas missas facimus, & potius ad Synonymiam pergimus.

Homonymia

Definitio.

stigmata sunt vel proprie vel improprie sic dicta

§. III.

Synonymia. *Stigmata* variis nominibus aliis, tum in Jure nostro, tum ab aliis bonæ notæ scriptoribus insigniuntur. *Character*, dicuntur generaliori vocabulo in cap. 3. x. *de crim. falsi.* ubi vid. Gonzalez Tellez. *Corporalis macula* in l. 3. C. *de sportul.* *Cicatrices* in l. 17. §. 1. *de Usufr. Inscriptio.* in l. 17. C. *de pœn.* *Vestigia* vid. Ulpianus l. §. 11. *Notæ* Valer. Max. L. 6. c. 8. *Nota & puncta* Plinius in Paneg. *Puncta signorum* Vegetius L. 1. c. 8. *Serviles literæ* Seneca L. 1. de Tranquill. *Signa fororum* Columella in Horat. & Scaliger. *signa fugarum.* *Notum fugitivorum epigramma* Petron. Arb. *Elogia* Sueton. in Calig. c. 24. f. ibique Casaubon. *Symbolum* Suidas h. v. *Notæ Threjiciæ* Cicero L. 2. Offic. ita dictæ à Thracibus, apud quos nobilitatis erat insigne, uti mox videbimus; sed postmodum ob illorum perfidiam ad fugitivos translata appellatio hæc, & pro signo infamiæ & probri accepta. Qui ejusmodi stigmatis inusti erant, ac cicatricibus deformati, *stigmatici*, *stigmatiæ*, *literati & subverbusti* audiebant. Dionys. Gothofred. ad l. 17. §. 1. *ff. de usufr. & l. 1. §. f. ff. de fugitiv.* & Jac. Gothofred. ad l. 2. C. Theod. *de pœn.* Obiter hic de voce

de subverbusto. *subverbusti*, cum sit rari usus, ut soliciti simus liceat. Festus *subverbustum* dici autumat, quasi *verubus ustum*, seu *sub veru ustum*; sed hæc originatio longius mihi petita videtur. Rectius fortasse (licet *Henr. Salmuth ad Guid. Panciroll. Rer. deperditar. L. 2. tit. 2. p. m. 85* Festi etymologiam arripiens dissentiat) sentit & exponit *Hadr. Junius*, & cum eo *Hadr. Turnebus L. 14. Adversar. c. 1.* subverbustum dictum esse quasi *sub verberibus* ustum. Atque hic cumprimis huc trahit illud Horatii L. 2. satyr. 7.

Uri virgis ferroque necari.

Qui idem Epod. Od. 4. dixerat:

Ibericis peruste funibus latus.

Sed ad alia. Plauto in Casina vocantur *insignes literati*; Martiali ac Plinio

Plinio *scripti*; Propertio L. 4. *calati*; Juvenal. sat. 14. *inscripta ergastula*; Polluci L. 3. c. 8. στιγῶνες καὶ στιγματίαι; Aristophani in Avibus *Varii attagenes*; Cœlio L. 8. c. 31. *Istriani* v. §. VII. in fin. infra, & quæ suntplures denominationes, quæ hic adduci possent.

§. IV.

Cum §. II. stigmata alia *gloriosa*, quæ nominis amplificationem afferunt, alia *ignominiosa*, adeoque cum quadam famæ læsione conjuncta esse dixerimus; (De illis enim, quæ excepto homine, notitiæ causa variis rebus & pecudibus, de quorum signis & notis vid. H. Hugon. *de prima scribendi origine* c. 20. imprimebantur, quia à scopo nostro prorsus sunt aliena nihil attingere placet.) Nunc liceat illorum ex optimis Auctoribus quædam exempla proferre. Illustrissima sunt, licet non ex intentione infligentium, tamen ex Supremi Numinis piorum cultorum vera æstimatione, quorum Apostolus meminit Galat. VI. 17. ubi ait: *Stigmata* Domini Jesu in corpore meo porto: quæ qua ratione ipsi sint inflicta, ipse commemorat 2. Cor. XI. 24. 25. Stigmata illa dubio procul sunt cicatrices & notæ verberum, quæ propter Christum tum a Judæis tum ab Ethnicis fuerat perpessus. De his enim accipiendus est Pontius Diaconus in actis S. Cypriani, ibi: *Quis tot Confessores frontibus notarum secunda inscriptione signatos, & ad exemplum martyrii superstites reservatos incentivo tuba cœlestis animaret.* Quod variis exemplis illustrat Theophilus tom. 14. tract. *de stigmatismo sacro & prophano cap. 6.* Videlicet cum isti, Judæi scil. & Ethnici, omnis generis cruciatibus torquerent Christianos; hinc cum illis, tanquam cum hominibus servilis conditionis, religionis odio egerunt, & cumprimis frontes eorum crucis signo vel literis, imo & integris sententiis inustis vehementer deturparunt. Quam injuriam detestatus Constantinus Imp. in l. 17. C. *de pœnis* sanxit, ne quis amplius ullius criminis causa, in facie notaretur, sed potius

Stigmata proprie sic dicta sunt vel gloriosa vel ignominiosa.

gloriosa.

Apostoli, Christiani Veteres & Martyres.

tius in sura & manu. Cedrenus tamen de Theophano & Theodoro, tale quid post tempora Constantini, Theopholi Iconoclastæ jussu perpessos esse refert.

§. V.

Populus quidam in Africa.

Hæc ab hostibus Christiani nominis inscribebantur. Sed reperti sunt antiquis temporibus, qui religionis causa ipsimet sibi vel suis signum apponebant. Perhibent adhuc hodie montem Atlantem in Africa populos incolere, qui Christi nomen profitentur, & ex mera superstitione, cum crassa ignorantia conjuncta, infantibus suis nuper natis in fronte signum crucis decussatæ, loco initiationis, ni fallor, imprimunt, uti refert Johann Friedrich Leutholff von Franckenberg in der Schaubühne der Welt/ P. 2. sect. 2. de Turcarum Imperio p. 449. his verbis: Am Gebirge Attlas wohnet ein Volck / welches ihren Kindern † an ihre Stirne brennet; wissen aber aus Einfalt deßen Ursach selbst nicht zugeben.

§. VI.

Diis Gentilium consecrati.

Hos veri Dei cultores stigmate notatos excipiant Idololatræ. Diabolus enim κακόζηλος & Dei simia, nihil omisit, quo mendaciis suis fucum obduceret, fidemque conciliaret. Hinc religiosi cultus pars apud Gentiles erat, si quis initiandus & Deo cuidam consecrandus, membra sua varie compungere patiebantur. Copiose hæc Prudentius describit, cujus pluscula verba Peristephanon. hymn. 14. v. 1059. seqq. ut apponamus, digna videntur.

Sunt sacra, quando vosmet ipsi exciditis,
votivus ut cum membra detruncat dolor.
Cultrum in lacertos exserit fanaticus,
sectisque Matrem brachiis placat Deam.

Et paulo post:

Quid? cum sacrandus accipit Sphragitidas?
acus minutas ingerunt fornacibus,

his

his membra pergunt urere, ut igniverint.
Quamcunque partem corporis fervens nota
ſtigmarit, hanc ſic conſecratam prædicant.
Functum deinde cum reliquit ſpiritus,
& ad ſepulchrum pompa fertur funeris,
partes per ipſas imprimuntur bractea,
inſignis auri lamina obducit cutem,
tegiturque metallo, quod peruſtum eſt ignibus.

Huc refer & illud, quod de ſacris Semiramidis in Syria tradit Lucianus in *Syria Dea*, homines ſacratos peragere ſacrificia, vulnerarique cubitibus &c. Illud cumprimis hic notatu dignum, quod idem ibidem perhibet, cum Aſſyrii filios ſuos ſacco incluſos ad aram adducerent, certis illos notis compungi omnes, alii quidem in vola manus, alii autem in cervice.

§. VII.

More Gentium etiam olim introductum fuit ſtigma, & grande decus in his notis repoſitum. Ex iis, qui nobilitatis cauſa punctis conſcribebantur, notiſſimi ſunt Thraces. De quibus locuples teſtis eſt Herodotus, L. 5. *punctas notis eſſe frontes*, inquiens, *nobile judicatur*; *non eſſe notatas punctis*, *ignobile*. Hinc notæ Thraciæ ſ. Threciæ in proverbio. Rhodig *lib. 7. Antiqu. lect. c. 31.* Sic & Ægyptii, Æthiopes, Syri, Britanni, Picti, Sarmatæ ac Daci hunc morem habebant, ut pulchritudinis perſuaſione ſtigmata corporibus infligerent. Et de his quidem notus eſt locus Plinii L. 22. c. 1. ſcribentis, barbarorum foeminas maresque apud Dacos & Sarmatas corpora ſua inſcribere, h. e. ſigna notasque ſuis corporibus imprimere, quo venuſtiores appareant. vid. Jac. Gothofred. ad Cod. Theod. *l. 2. de pæn.* qui fœtus etiam ſive partus, antequam adoleſcerent, notis compunctos fuiſſe addit. De Germano quodam populo notis ſe inſcribere ſolito refert Hœpping.

Thraces, Ægypti, Æthiopes, Syri, Britanni, Picti, Sarmatæ ac Daci.

B *de*

Istriani.

de Jure insign. cap. 18. & ab illo allegat. Avent. in Annalib. Bojor. lib. 1. De Istrianis vero legimus apud Cœlium L. 8. c. 31. illis more recepto, puncta inusta esse. Unde postea per contemtum infames punctisque scripti Istriani sunt vocati. v. H. Hugon. cap. 19. Fuit insuper stigma Ordinis illustrioris in Hispania nota. Nobiles enim, quos alti sanguinis stemma non decorabat, *stigma auriculare* & *notam equestrem* acceperunt, qua suscepta aliud nomen assumere solebant. Hieron. Roman. *in Republ. mund.* Adhuc hodie Equestris Ordinis signum per stigmata indicari extra dubitationis aleam positum est. Scilicet Peregrinantium Nobilium quando Equites Hierosolymitani creantur, brachiis sinistris signum crucis sive potius quinque crucium insculpitur s. scarificatur, & postmodum cicatricibus seu sulcis ita scarificatis pulvis inspergitur pyrius, ut eo melius videri queat. Quæ dignitas olim magni propter religionis zelum habebatur, & nonnisi vere Nobilibus, qui hanc crucis formam suis insignibus postmodum inserebant, tribuebatur, quod tamen non æque amplius observari, immo Mercatores etiam, nunc ad illam posse adspirare modo præstiterint juramentum consuetum & nummorum debitam persolverint summam, mihi pro certo relatum est. Caute tamen hic dignoscendum, an genuina sint an spuria, cum & multi nequam homines sibi ipsis talia signa artificiose insculpentes Equitum Hierosolymitanorum Ordini se adscriptos profiteantur. Licet autem hæc adeo vera & nota sint, ut fere in omnium versentur ore, tamen nullum Autorem, qui singulis observatis circumstantiis plenius ea tractasset, temporis angustia exclusus vel invenire vel evolvere me potuisse, ingenue fateri cogor. His nationibus recensitis tandem subjungere placet Persas & Turcas. In quibus hoc memorabile est, quod signo crucis in fronte non tam decoris quam pestis profligandæ causa olim fuerint usi. Cum enim

Hispani Nobiles.

Equites Hierosolytani.

Persæ & Turcæ

enim, referente Höppingio *de Jure Insignium c. 18. n. 248.* Chosroes de Persis rebellantibus illustrem victoriam obtinuisset, & Turcas captivos ad Mauritium Imperatorem Orientis dono misisset, Mauritius eos signo crucis in fronte notatos cernens, attonitus sciscitatus est, quam ob caussam, quæ non colerent, signa circumferrent: Tum eos respondisse fertur; Persidem nuper gravi pestilentia laborasse, unde edoctos se a quodam Christiano, ut se tali stigmate præmunirent, quod experientia deinceps saluberberrimum esse declaravit.

§. IIX.

Personæ quibus officii vel notitiæ causa signa imprimebantur, nunc recensendæ. In his primos nominamus Hebræorum servos: Apud illos enim, si Hebræus servivisset sex annis Hebræo, in septimo anno dimitti liber debebat. Quod si tamen nollet exire e Domo domini liber, tunc auris fibula perforabatur, uti latius legitur Exod. *21.* v. 6. Licet alias Jure divino stigmata Israëlitis penitus fuerint interdicta. vid. cap. 14. v. *1.* Deut. & c. *19.* v. 28, Levit. Proximos ab his appellamus Hydrophylaces. Videlicet aquarum publici custodes, & aquæ ductuum urbis regiæ, in manibus nomine Imperatoris notabantur, ut manifesti essent omnibus, & ita ab usu, cui deputabantur, non avellerentur, nec angariarum vel operarum nomine tenerentur, vid. omnino *l.* 10, *Cod. de aquaduct.* quæ stigmata tamen longe diversa a servorum stigmatibus fuerunt, utpote quorum στίγματα erant & atrociora & notabilora. In Fabricensibus quoque statutum ab Arcadio Cæsare, illorum brachiis stigma, h. e. notam publicam infigi *l. 3. C. de fabricens.* ut latitantes hoc modo saltem dignosci possent. In Tyronihus plane solenne fuisse, ut eorum brachia stigmate notarentur, Accursius notat. in *l. p. ff. ex quib. caus. maj.* Nota sunt hanc in rem duo Vegetii loca l. 1. c. 8. *sed non statim*

Hebræorum servi.

Hydrophylaces s. Aquarii.

Fabricenses

Tyrones.

tim punctis signorum scribendus est tyro dilectus, & l. 2. c. 5. *Nam victuris in cute punctis milites scripti & matriculis inserti jurare solent.* Cumprimis huc facit textus modo alleg. in *l.* 3. *C. de fabricens.* ubi stigmata Fabricensium brachiis ad imitationem tyronum infligi jubentur. Causæ hujus scriptionis non aliæ afferuntur, quam, quo facilius apparerent & militiæ refugæ agnoscerentur, neve publicis usibus destinati subtraherentur; ut Viglius Zuichemius recte annotavit *J. de milit. testam. in pr. n. 20.* & Claudius Coteræus de jure militari l. 1. c. 21. Effectus vero ejusdem erat, ut tyrones, publico stipendio conducti, discedere a militia non possent, nisi emeriti; adeo, ut nec favor religionis & monasteriorum eos a militia liberarit. Hinc Gregorius epist. 2. mentionem facit Constitutionis a Mauritio latæ: *Ne quis manu signatus ante expletam militiam ad ministeria migret.* Erant autem tyrones juniores milites, qui publicis stipendiis militari disciplina quidem instituebantur & militiæ designati ad pugnam exercebantur, sed tamen nondum in numeros relati erant, neque etiam militiæ privilegia habebant, uti ex *l. 42. ff. de testam. milit.* certum est, quæ tota huc apponi meretur: *Ex eo tempore quis jure militari incipit posse testari, ex quo in numeros relatus est, ante non. Proinde qui nondum in numeris sunt, licet enim lecti tyrones sint & publicis expensis iter faciant, nondum milites sunt; debent enim in numeros referri.* Cum enim Vett. Imperatores in eo semper toti fuerint, ut peritum & exercitatum militem haberent, cui soli, non vero etiam tyronibus, qui in numeros nondum relati erant, militaria privilegia concederent, constat ex adductis legis verbis, nondum *in numeros* dici *relatos* milites, cum delecti quidem sunt, nec dum tamen in suos ordines pervenerunt: sicut & per contrarium milites in numeris manere dicuntur, qui in suis ordinibus consistunt *l. 4. ff. de milit. testam.* Joh. Corasius l. 5. Miscellan. c. 22.

Tyrones quid. sint?

§. IX.

§. IX.

Stigmatum improprie dictorum, quorum memini supra §. 2. in f. bina incidenter huc addam exempla. *Alterum* de militibus qui in humero signum album gestabant, quod in Veteri Ceremoniali MS. (referente Carolo du Fresne in Glossario voce: Stigma) *Las* seu *Lemniscus nodatus* vocatur. Qui enim miles cum balneorum ceremonia creatus fuerat a Principe, longiori tunica induebatur, eique lemniscus albus ad sinistrum humerum alligabatur; Et ce blan las, (verba sunt Ceremonialis) il portera sur tous ses habilemens qu' il vestira au long de cette journeé, tant qu' il ait gaigné honneur & renom d' armes, & qu' il soit recorde de si haut record comme de nobles Chevaliers, Escuiers, & Heraux d' armes, & qu' il soit renommée, de ses fais d' armes, comme devant est dit, ou aucun haut Prince, ou tres noble Dame de pouvoir couper le las de l' espaule du Chevalier, en disant, Sire, nous avons ouy tant de vray renom de votre honneur, que vous avez fait en diverses parties, au tres grand honneur de Chevalerie, à vous mesmes, & à celuy qui vous a fait Chevalier, que droit veut que ce las vous soit ôtez. Ex quibus simul verbis apparet, vera esse, quae Nicol. Vptonius l. 1. de milit. offic. c. 3. refert: *Milites qui creantur per balneum, portant de consuetudine in sinistro humero suum stigma militare album; quod quidem stigma dictus Tyro portabit, quousque fecerit aliquod notabile factum, nisi aliqua nobilis domina illud tollat, ut est consuetudo Angliae.* **Alterum** quod huc trahendum est exemplum, sunt Britanni, de quibus tradit Herodianus L. 3. c. 14. quod videlicet ventrem ac cervicem ferro incingant, totumque corpus στίζωνται γραφαῖς ποικίλων ζώων παντοδαπῶν εἰκόσιν, pictura varia & formis omnifariam animalium notent. Quae pingendi consuetudo

Stigmata improprie sic dicta.

tudo ſuras potiſſimnm & brachia, adhuc hodie Turcarum fœminis ſolennis eſt.

§. X.

Hæc de ſtigmatibus glorioſis & iis, quæ notitiæ cauſa imprimebantur; Sequuntur *ignominioſa*. Duriſſimam ſervorum apud Romanos fuiſſe conditionem, vel ex eo notum eſt, quod Dominis olim in ſervos jus vitæ ac necis competierit, teſte Juſtiniano in *§.* 1. *J. de his qui ſunt ſui l. alien. jur.* Poſſem itaque hic carnificinæ ſcenam aperire, ac famulos calceis appetitos, graphiis compunctos, confractis dentibus, oculis ſtilo erutis, gladio percuſſos, ancillas morſu dominarum cruentas, quæ Galeni verba ſunt, producere. Sed brevitatis cauſa, hæc indicaſſe ſufficiat. Vid. interim Laur. Pignon. de Servis p. 8. 9. ſeqq. Præſertim vero hæc inclementia in ſervis fugitivis eminuit, in quos e fuga retractos varia ſuppliciorum genera conſtituta. Ex illis nos præcipue notamus ſtigmata fronti inuſta. Mentio illorum fit creberrima apud Columellam, Juvenalem, Senecam, Petronium, Martialem, Apulejum, Claudianum, Lucianum, & quos non? Extant apud Auſonium bina epigrammata XV. & XVI. unde illud probari poteſt. Sic epigr. XV. ſcribit:

Tam ſegnis ſcriptor, quam lentus Pergame curſor
fugiſti, & primo captus es in ſtadio.
Ergo notas ſcripto toleraſti Pergame vultu,
& quas neglexit dextera frons patitur.

& Epigr. XVI.

Pergame non recte punitus, fronte ſubiſti
ſupplicium, lentæ quod meruere manus.

In Jure noſtro de his notabilis eſt Ulpiani tx. in *l. 1. §. f. ff. de fugit.* ibique Gothofr. Atque hujusmodi ſtigmatiæ & ſubverbuſti, ne manumiſſi quidem juſta libertate fruebantur, tantum-

tumque dedititii (qui tamen postea a Justin. Imp. in §. *ult.* *J. de Libertin.* & *l. un. C. de dedit. lib. toll.* Civibus Romanis parificati fuerunt) fiebant. Pignor. de servis. Cuellar. de manuiss. cap. 2. Olanus lib. 4. Forner. lib. 6. rer. quotid. c. 25. Joh. Bodinus de Republ. lib. cap. 5. Per quos Cajus intelligit eos, qui post admissa crimina suppliciis subditi, & publice pro criminibus cæsi sunt : aut in quorum facie vel corpore, quæcunque indicia aut igne aut ferro impressa sunt, ut deleri non possint. Cajus l. 1. c. 1. Sic & Ulp. tit. 1. §. 11. dedititiorum numero esse ait, qui pœna causa vincti sunt à Domino, aut quibus vestigia scripta fuerunt. Quibus adde quæ de Dedititiis scripsit Alciatus l. 1, parerg. c. 14 & 16. & Sylvester Aldobrandus ad §. *libertinorum. Inst. de libertin.* Et exinde est, quod nonnulli putent, frequenter ideo apud ICtos servos stychos dici. Petr- Grepor. L. 31. c. 35. n. 3.

§. XI.

Atque hæc stigmatis pœna licet fugitivorum propria & ordinaria fuerat, diffitendum tamen non est, illos quandoque & pedum amputatione coerceri solitos fuisse, atque adeo qua parte peccassent, eadem mulctatos. *l. 3. C. de serv. fugit.* huicque subjuncta auth. *Sed nov. jure.* ibique Gothofred. Galenus lib. 6. de decret. Hipp. & Platon. scribit: *Dominos fugitivorum crura adurere, lacerare, furum manus, edacium ventrem; garrulorum linguam torquere consuevisse.* Sicuti falsario incisos digitorum nervos (quæ pœna de Jure Novellarum sublata est, adeo, ut nulli Judici liceat in quocunque delicto *exarthrare*, quo verbo intelligitur inscisio nervorum, vid. omnino *Nov. 134. c. 13.* ibique not. à Gothofred. alisque) Alexandri decreto, Lampridius; Claudii, precisas manus, Suetonius memorat: Qui idem autor, Galbam Numulario non ex fide versanti pecunias, manus amputasse ait, mensæque ejus adfixisse. Licet alias Falsario ordinarie & secundum *Nov. 17. c. 8.* &

Servorum fugitivorum aliæ pœnæ.

42. c.

42. c. 1. *in fine* una ſaltem manus abſcindi debet, ex ratione in *Nov. 134. c. 13.* data: cum nemo ita damnari debeat, ut uterque pes vel utraque manus abſcindatur. Neque his tamen finibus concluſum fuit ſupplicium fugitiorum. Dati inſuper non raro ſunt ad pugnam beſtiarum. Androclus apud Apionem ſ. Gellium l. 5. c. 14. ita de ſe ipſo ait, *ad dominum ex Africa deductus, is me ſtatim rei capitalis damnandum dandumque ad beſtias curavit.* Præterea fuerunt in ludum conjecti. Immo crux ipſa m. non infrequens illis poſita fuit. Val. Max. L. 2. c. 7. Cæterum cum hodie cum ſervis Romanis comparare multi ſoleant homines proprios ſ. adſcriptitios, die Leibeigenen Leüthe. vid. Mev. p. 3. d. 8. quos in Bohemia, Pomerania, & paſſim dari notum eſt, idcirco Gailius in Tract. de Arreſt. Imperii c. 8. n. 18. quod de ſervis fugitivis ſtigmate notandis in *l. 2, C. de ſerv. fugitiv.* & *l. 1. l. 2. l. 3. ff. eod.* dicitur, ad noſtros mores accommodat, putatque homines proprios aufugientes, præter caſtigationem talismodi ſtigmatis pœna affici non ſolum conſultum, ſed & ad coercendam eorum proterviam neceſſarium eſſe, ut ubique locorum ea introducatur. De qua opinione quid ſit ſentiendum infra in Sect. poſter. diſpiciam.

§. XII.

Servi Piſtorii.

Huc m. referendi ſunt ſervi Piſtorii, (quorum Paullus in *l.* 18, *§. 1. ff. de inſtr. l. inſtrum. legat.* ad quam vid. Gothofr. mentionem facit,) qui obfugam vel aliud quoddam crimen à Dominis in piſtrinum detruſi ſunt, ubi miſeram eorum conditionem augebant ſtigmata fronti ibidem inuſta. Illos Apulejus, Plautum imitatus, *literatos* vocat; h. e. cauterio notatos, quod literas aliaque ſigna fronti impreſſa gererent. Omnem illorum habitum ac ſordidam vivendi rationem graphice depingit laudatus Apulejus de Aſino aureo, ubi dicit: Dii boni, quales illic homunculi vibicibus livedinis totam cutem depicti, dorſumque plagoſum ſciſſili centunculo

ma-

magis inumbrati, quam obtecti, nonnulli exiguo tegili tantummodo pubem injecti, cuncti tamen sic tunicati, ut essent per pannulos manifesti, frontes literati, & capillum semirasi & pedes annulati; cum lurore deformes, & fumosis tenebris vaporosæ caliginis palpebras adesi, atque adeo male luminati, & in modum pugilum, qui pulvisculo persperssi dimicant, farinulento cinere sordide candidati. Pistrinum a. locus erat, ubi servi inde pistorii dicti, non solum horrendum puniebantur, sed & ad labores stupendos concatenatosque ad mortem usque adigebantur. Illud Plautinus servus festivissima circumlocutione designat, cum ita dicit: Num me illuc ducis, ubi lapis lapidem terit? ubi flent nequam homines, qui polentam pinsitant, apud fustitudinas ferricrepinas insulas, ubi viva hominum corpora mortui incursant boves. *Pistrinum quid?*

§. XIII.

Fugitivis hodie comparari posse Desertores, die Deserteurs, ausgerissene Soldaten oder Feldflüchtige/ nemo facile neget. Et in desertoribus pœnam stigmatis, & huic similem abscissionis aurium & nasi in viridi esse observantia testatur passim Editor Corporis Juris milit. in Annot. ad art. 46. Brandenburgisches Kriegs Recht. Sicuti etiam a magni nominis viro me audivisse memini, in Gallia multos se Desertores vidisse in fronte signo lilii notatos. Quod & omnibus ad triremes damnatis præcipue Reformatis denen Hougenoten in Gallia lilio genis inusto speciali Regis mandato contingere solet, ut mihi similiter pro certo relatum est. Desertores a. infames fiunt, sie werden mit Schimpf und Unehren von Regiment abgewiesen / sie werden als Schelme darvon gejagt / & nunquam amplius in milites recipiuntur *l. 4. §. 6. ff. de re milit.* Burger. Observ. milit. 39. Cent. 1. immo ut delictum eorum atrox omnibus patefiat, stigmata præterea in fronte ipsis inu- *Desertores*

runtur, vel nasus & aures abscinduntut. Quæ pœna an justa sit & de jure possit defendi? infra in Sect. post. dijudicandum erit.

§. XIV.

Servis fugitivis & Desertoribus subjungimus illos, qui a regibus suis & principibus desciscebant. De Thebanis, cum a Græcis ad Persarum Regem Xerxem deficerent, refert Herodotus L. 7. c. 233. hujus jussu illorum maximam partem notis regiis compunctam fuisse a barbaris, qui à Duce Leontiade exordiebantur. Nec minus inclementer Atheniensium populus adversus eos, quos a ductu auspiciisque suis deficientes comperisset, se gessit, ut ex Græcis historicis notum est. Æginetis pollices præsciderunt, ne hastam amplius gestare possent; Mitylenæorum omnem juventutem indiscriminatim occiderunt; Samiorum frontibus Noctuam, Athenarum insigne inscripserunt, teste Ælian L. 2. Var. histor. c. 9. ex quo Cœlius Rhodiginus in Lect. antiqu. L. 15. c. 27. repetiit. Hinc Aristophanes in Babyloniis populum Samiorum literatum nominavit, festivissimè alludens ad stigmata frontibus eorum inusta; adeo ut vulgo jactatum sit, Samiis neminem esse literatiorem. Ab Æliano dissentit Plutarchus in eo, quod Samiis devictis Samænam inustam fuisse tradat; quam injuriam ulturi Samii victores, Atheniensibus Noctuam impresserunt. Locus Plutarchi ex Pericle p. m. 296. dignus est, qui hic legatur. *Porro Samii ut ignominiam acceptam Atheniensibus reponerent, Captivis in frontem inussere noctuam, sicuti Athenienses ipsos prius Samæna inusta notaverant. Samæna navigii est genus, ita quidem incurvatum, ut proram habeat depressiorem, & concavior, itaque ventricosa sit, ut & maria trajicere possit, & agi celeriter: sic dicta, quod in Samo primum visa sit, à Polycrate tyranno parata. Eas notas ferunt & Aristophanem per ambages indicasse hoc versu,*

Quam literis Sami incolæ sunt præditi?

Has

Has v. lites & dissensum componere nostrum non est. Quid captivis Armenis à Constantino factum fuerit vid. infra §. XXI. Hoc loco non possum non memorabile illud exemplum de servo notis compuncto & ab Histiæo ad Aristagoram misso, ut hunc ad defectionem solicitaret ex Herodoto L. 5. c. 35. recensere. *Aristagoras, quando quod Artapherni receperat præstare non poterat, nec exercitui stipendium exigenti dare, præsertim Megabate insimulante apud milites male affectos, verebaturque præterea ne regno Mileti fraudaretur, his de causis trepidus, de defectione cogitabat. Contigit enim è Susis ab Histiæo venire quendam compuncto notis capite, quibus Histiæus Aristagoram commonefaciebat ut ab rege deficeret. Id namque volens Histiæus Aristagoræ indicare, quia alia ratione non poterat, utpote itineribus custoditis, fidelissimo è servis caput erasit, literasque impressit, & hominem retinens quoad capilli renascerentur, ubi illi renati sunt, raptissime dimisit Miletum, nihil aliud mandans nisi ut quum Miletum pervenisset, juberet Aristagoram eraso suo capite inspicere. Ea autem stigmata significabant (ut à me superius dictum est) defectionem.*

§. XV.

Præter servos & captivos ii etiam, qui in aliquo scelere deprehensi fuere, notabantur in frontibus charactere quodam servili, quo rei crimen designaretur. Ab hujusmodi pœna nec Clerici perversi immunes fuere; Clerico enim circa sigillum Principis falsum committenti, si prius à suis ordinibus depositus & degradatus fuerit, character imprimitur, exiliique pœna imponitur c. 3. x. de *Crim. fals.* ibique Comment. de qua pœna an justa sit? in poster. sectione dispiciamus. Et jam apud Ethnicos in sacrilegos stigmatis pœna fuit constituta. Certe sacrilegos stigmate notari jussit Plato L. 8. de Legib. ibi: *Si quis sacrilegium commiserit, si quidem*

Clerici. Falsarii.

Sacrilegli.

servus aut hospes fuerit, in facie manibusque crimen inscriptus & flagellatus extra fines patrios projiciatur.

§. XVI.

Binas nuptias contrahentes.

De Jure Hispano quondam binas nuptias simul contrahentes, adeoque Polygami, candente ferro litera Q in facie notabantur l. 3. tit. 1. L. 5. Ordin. l. 5. tit. 1. lib. 1. Recopil. Ubi tamen Gonzalez Tellez ad c. 2. x. *de spons. duor.* literam P. pro litera Q. reponendam esse argutatur, existimans errore typographi has literas Q. & P. inter se permutatas fuisse; & Reges Hispanos statuisse, ut prima delicti, Polygamiæ puta, litera, quæ est τὸ P. frontibus reorum inscriberetur, ad imitationem L. Rhemniæ, quæ calumniatori literæ K. inustionem pœnæ loco sanxit, *l.* 1. §. 2. *ff. ad SCtum Turpil.* ibique Gothofred. Sunt tamen non leves Juris Hispanici Dd. uti Covarruvias, Didacus Perez., Gomezius & Vela, qui eadem ratione nitentes pro litera P. literam B. substituendam esse contendunt. Sed superflua & critica magis, quam necessaria est hæc eorum censura, quum lex illa in Hispania dudum exspirarit, ejusque criminis cognitio sacro Inquisitionis Collegio sit demandata, quod plerumque ad fustigationem, vel ad triremes per quinquennium reos damnat. Vid. ipse Gonzalez *l. cit.*

§. XVII.

Calumniatores.

Calumniatoribus ex Lege Rhemnia vel Memnia, criminis sui indicem literam K. (non vero literam C. uti vult Hotomannus, cum veteres Kalumnia non Calumnia scripsisse certum sit. vid. Grœnweg. *de LL. abrog. ad l. 17. C. de pæn.* & Gothofr. *ad l. 1. §. 2. ff. ad SCT. Turpil.*) inustam esse proxime diximus. Testem nunc producimus Ciceronem pro Roscio Amerino c. 20. ubi: *Crura quidem vobis nemo suffringet; sed si ego hos bene novi, literam illam, cui vos usque eo inimici estis, ut etiam eas omnes oderitis, ita*

vehe-

vehementer adcaput affigam, ut postea neminem alium nisi fortunas vestras accusare possitis. Hinc & Papinianus hominem integræ frontis opponit calumniæ damnato in *l. 13. ff. de Testib.* Confer. Turneb. *L. 8. c. 22.* & Lipsius *Orat. de Calumnia.* Amplius & ingratis frons deformabatur. Pœnam stigmatis militi naufrago ac hospiti ingrato Philippus Macedonum Rex inflixit, narrante uberius historiam Seneca *L. 4. de benef. c. 37.* ibi: *Rex ita exarsit, ut statim Pausania mandaret, bona priori Domino restitueret; Cæterum improbissimo militi, ingratissimo hospiti, avidissimo naufrago stigmata inscriberet, ingratum hominem testantia.* Eandem historiam & apud Cœlium Rhodiginum *Antiq. lect. L. 6. c. 28.* legere licet. His præterea adjungendos esse merito existimo Executores litium, qui circa lites male versati sunt; quos itidem corporalibus maculis impositis signari jubet Imp. *in l. 3. C. de sportul.* de quibus vid. Gonzalez. *ad c. 3. x. de crim. falsin. 9.*

Ingrati.

Executores Litium.

§. XVIII.

Obtinuit etiam quondam, & hodienum Jure Saxonico obtinet hæc pœna in furibus, de quibus Juvenal. Satyr. 14.

Fures.

Tunc felix, quoties aliquis tortore vocato
uritur ardenti duo propter lintea ferro.

In Saxonia plerumque illi, quos Magistratus virgis cædi aut deportari jubet, ferro candenti in maxillis notantur, quod hoc signo ab omnibus dignoscantur, & malitia eorum patefiat. Glossa des Sächs. Weichbilds art. 38. Ihr (der Diebe neml.) letzte pœn ist auch diese / wenn man sie mit handhafftiger That vor Gericht bringt / und mit schreien berüfft (als recht ist) und ist die Dieberey minder denn drey Schilling werth / man richt über in zu Haut und Haar / ut Landr. lib. 2. art. 13. vers. Geschicht. und dis ist so viel / daß man den zu der Staupen schlegt / und im ein Ohr abschneidt. Hat er des

Ohrs nicht / man brennet in durch die Backen / hat er der Zeichen vorhin zwey / man sendet in in das Elend / (das ist an den Galgen) und diese Zeichen giebt man den Dieben / die des Tages stehlen / und Beutelschneidern / man zeichnet sie aber aufwerts. Zum ersten durch die Backen / zu dem andern mal bey die Ohren / zum dritten mal ein Creutz durch die Stirne (und ja als offt zu den Staupen geschlagen) und man zeichnet sie darum / das sie die Leut kennen mögen / und sich desto bas vor in hüten / kommen sie aber des Dings in Gewohnheit / man giebt in hörere Zeichen / und man zeichnet sie mit dem Strang / und dies ist darum / das welche Bosheit gemeiner ist / die soll man desto sehrer straffen. ff. *de furtis l.* 1. Und darum henckt man die Dieb. *ut.* Landrecht *lib. 2. artic.* 13. *vers.* den Dieb soll man hencken. Und man begräbet sie selten / darum das man andere damit erschreckt. ut not. Glos. *Instit. de Jure Nat. Gen. & civ. §. plane ex his quædam.* Nec dissimilis olim ibidem pœna detondendi capillos, vel abscindendi aures invaluerat. Alebant Saxones comam, id quod inter summa corporis decora & ornamenta reponebant; ideoque cognitus satis erat, ignominiaque satis gravi afficiebtaur is, cui capilli resecarentur, Quilibet enim cnjus farinæ homo esset, exinde dijudicare poterat. Vnde etiam fluxit ille loquendi modus: Straffen / so an Haut und Haar gehen, de quo Glossa des Land-Rechts. *Lib. 2. art. 13. §. 6.* Ist eine Dieberey / welche bey Tage geschehen / geringer denn drey Schilling werth / so gehet sie zu Haut und Haar / das ist / man schlägt einen darum zur Staupen und windet ihm die Haar mit einem Kluppen oder Knebel aus dem Haupt. Hierbey sagen etliche / daß die

Zeit

Zeit / als das Recht sey gegeben worden / haben die Sachsen lange Haar getragen / und da hab man einen solchen Dieb pflegen zu beschehren / also daß man ihm kennen und sich vor ihm hüten möchte: Weil sie aber itziger Zeit nimmer solche lange Haar tragen / so soll man ihnen dafür die Ohren abschneiden / das man sie vor andern kennen möge. Cæterum pœnam hanc stigmatis hodie adhuc in usu esse, refert Zobelius in differentiis Jur. Civilis & Saxonici, verbis: daß nach Gelegenheit der Verbrechung solche Brandzeichen sollen gesprochen werden. per *cap. 3. X. de crim. fals.* & Fachs. diff. 66. Reinhard. *p. 2. diff. 7.*

§. XIX.

Homicidarum pœnam quoque stigmata fuisse §. seq. dicemus. Hic Fericidarum derer Wildprets-Diebe brevem mentionem ut injiciamus operæ pretium erit, quos quippe hodienum stigmate puniri docet Wehnerus *in Observat. Pract.* & Besoldus *in contin. Thes. Pract. voce:* Brandmahl, Licet non negem exemplum hujuscemodi stigmatis pœnæ in fericidis mihi nullum constare, bene a. gladii pœnam hoc in delicto & multo esse communiorem & multo usitatiorem; quandoque etiam eam, daß ein Mensch lebendig auff den Hirsch geschmiedet werde; quæ pœna tanquam horrenda & neque civilibus neque Divinis Legibus unquam conformis, haud immerito a plerisque improbatur. Magos item & Lamias à Patrono suo diabolo stigmate notari, multorum firma est opinio, De qua quid sentiendum infra in Sect. posterioris Q. Q. videbimus.

Homicidæ. Fericidæ.

Magi, Lamiæ.

§. XX.

Character qualis inuratur facinerosis nunc perpendendum venit. Serviles notæ triplicis fere generis fuere; nimirum vel *puncta*

Inuruntur (1) vel literæ.

puncta, vel *signa* sive imagines, vel *literæ*. Literæ pro criminum varietate variæ erant; prima enim delicti litera communiter inuri solitum erat. Sic Furi literam F. impressam fuisse, Pancirollus tradit, quæ eadem litera, secundum jus commune & Falsarii est. Huic autem secundum consuetudinem & Praxin in Francia receptam lilium inuritur P. Gregor. *lib. 36. Syntag. cap. 5. n. 7.* & Petr. Rebuff, *in l. hominis 152. versu: in facie ff. de V. S. & ad Const. Reg. tract. de lit. obligat. art. 1. Gl. 6. n. 4. & seq.* Ceterum illud hic quoque noto, non ubique locorum literam furum fuisse τὸ F. sed nonnullis in locis τὸ T. gerere istos debuisse, uti ex Luciano notum est. Et ex Polydoro Virgilio L. 26. hist. Anglic. constat, ab Henrico VII. esse statutum, ut furibus (qui *Theefe* vocantur) T. inureretur in palma sinistræ manus sub pollice: homicidis vero (quos appellant *Murdure*, vel Muntre) M. quam consuetudinem docet à Gallis esse desumtam. Servos item Fugitivos litera F. vel Φ. in fronte notatos fuisse, ex antiquitate refert Pignorius *de Servis p. 14.* Porro Delatoribus litera D. Calumniatoribus litera K. vid. §. XVII. supra, Polygamis in Hispania litera P. vel Q. *vid.* §. XVI. supra, inscribebantur.

§. XXI.

Interdum integræ sententiæ.

Nonnunquam non unica tantum litera, sed integræ sententiæ in facie efformabantur. Cedrenus de Constantino narrat, eum devictis Armeniacis, hunc titulum inscribi jussisse: Ἀρμενιακὸς ἐπίβουλος. Sic idem Cedrenus & Zonaras *Cap. 3. Annal.* referente Baronio *in notis ad martyrolog.* d. 22. Decembr. annotarunt, duos monachos, Theophanum, & Theodorum, (quod liberius Theophilum Imp. monuissent) epigrammate duodecim versuum conscriptos fuisse. Add. Osterman. *de Stigmat. sect. 4 vers. 8.* Ex quibus liquet, id quod & Petronius disertis verbis affirmat, per totum vultum versus fuisse perscriptos, Ita n. ille:

Imple-

Implevit Eumolpus frontem utriusque (Eucolpii & Gytonis) *ingentibus literis, & notum fugitivorum epigramma per totam faciem liberali manu duxit.* Erat id epigramma forte hujusmodi, inquit Lipsius: *Cave a Fugitivo: Lib. 2. Elect. cap. 15.* Cui assentitur Taubmannus ad Plauti *Casin. act. 2. scen. 6.* Sed unde hæc hauserint, non addunt. Pignorius sæpe laudatus eadem verba fugitivorum frontibus inusta putat, quæ in eorum collaria, & æreas lamellas incisa erant, quarum unam ipse Pignorius Romæ se vidisse ait, hac inscrptione: TENE ME, QVIA FVGI, ET REVOCA ME DOMINO MEO BONIFACIO LINARIO. Denique & Aquarios nomine Imperatoris fuisse inscriptos supra §. VIII. diximus. Ambrosius de obitu Valentiniani dicit: *Charactere Domini inscribuntur & servuli, & nomine Imperatoris signantur milites.* Et quidem militum manibus notas nominis Imperatorii impressas fuisse *ex titt. Cod. de Aquæduct. & de Fabricens.* probat. *J. Lipsius de milit. Roman. L. 1. C. ult.*

§. XXII.

Signa quæ imprimebantur, varia erant. Athenienses Samiis captivis Samænam, hos illis Noctuam inussisse, supra §. XIV. vidimus. Christianos crucis signum in fronte inustum gessisse, refert Tertull. *L. 2. ad Uxor. Cyprian. contra Judæos c. 21. vide supra §. IV. sect. priori.* Et Rex Ægyptiorum Ptolomæus Philopater, cum decrevisset Judaicam gentem publica notare ignominia, Macab. *L. 3. c. 2. v. 26* mandavit eorum, qui nomina in censu fuerunt professi, corporibus pro stigmate *Insigne Bachi*, *folium hederæ* inuri *d. c. 2. v. 29.* Quandoque Equi signum imprimebatur. Plutarchus in Nicia. It. Vulpis aut Simiæ typus. *Pignor. de servis. p. 20.* Nec minus hodie pro diversitate delicti & consuetudine cujusque loci variant. Sic Grœnvvegan *ad l. 17. cap. de pæn.* in regionibus Belgicis obtinere ait, ut cujusve civitatis insigne, non in fronte

quidem, sed in rei tergo aut manu inuri soleat; nisi pœna talionis aliud exigat; atque ita quendam, qui dedita opera alicujus faciei vulnus inflixerat, post publicam fustigationem supplicii similitudinem subiisse ex sententia Scabinorum Delphensium lata 20. Dec. 1628. refert cit. loco. Porro sicuti hodie in Gallia frontibus reorum lilium, sic in quibusdam Germaniæ locis, simili modo cujusque Domini Territorialis insigne, vel etiam patibulum, rota, gladius aut virga inuritur. Tertium notarum genus, erant PUNCTA. De quibus cum frequentissima fuerint, & stigmata speciali hoc vocabulo indicata, nihil dico.

(z) vel puncta.

§. XXIII.

Quomodo stigmata obvelentur

Illud tamen hic monuisse, non alienum erit, servos facie ita deformatos, non solum frontem capillo obvelasse, id quod Athenæus *L. VI. cap. 2.* ex Diphilo hominem sine nomine, qui comam Deo se alere ajebat, insectante, refert his verb.

Verum hic quidem est omnium scelestissimus
qui primum alere se comam ait
Deo sacram: Non ea tamen causa est, sed quod
inustam punctis frontem capillis obvelat.

Et Barclajus in Euphorm. Satyric. part. 1. p. m. 114. *Cogitabam fronti literas esse, quas crinis utcunque celabat, velo ut in obvios nec cogitantes fideli, ita in curiosos & scrutantes imbecillo*: sed & spleniis obtexisse, de quibus celebris est locus apud Martialem *L. 2. Epigr. 29.* Cum enim Martialis, nescio quem liberum se & fortunatum mentientem, carmine insectaretur, Ruffum monuit, ut personam fronti detraheret; latitare enim sub ea servum, eumque inscriptum, & pro nequitia literatum; Hujus porro frontem numerosis spleniis insignem ut respiciat hortatur, concluditque,

Ignoras qui sit? splenia tolle, leges.

Ho-

Hodie ulterius progressam esse hominum sagacitatem perhibent. Volunt namque illiusmodi furciferi, nota publica signati, ut deformata illa cutis pars rescindatur, & vulnus carne gallinacea obducatur, Sie lassen das Fleisch von einem Hun in die Wunden heilen/ vel a carnifice vel ab alio impetrare.

§. XXIV.

Restat ut videamus, quomodo, & in qua corporis parte stigmata inurantur. Illud fiebat candenti ferri lamina, quam Palladius & Hippocrates καυτῆρα appellant, Lucianus & Plutarchus καυτήριον. Unde Juvenalis: Quomodo inurantur?

Uritur ardenti duo propter lintea ferro.

Et Gunth. Ligur. *Lib. 5. v. 526.*

Armiger exusta candenti fronte metallo
Detonsaque coma &c.

Porro & acta Lindav. *pag. 827. Ferro candenti bene caraxetur, h. e. notetur, stigmatizetur.* Post inustionem vero atramentum subinde causticis sulcis infundebatur, ut liquidius causa notæ legi & cognosci possit. Ita apud Zonaram *supra cit. loc.* monachis illis non solum Jambi inusti, sed & atramentum in notas infusum est. Pulcherrime modum inurendi stigmata nobilibus Tracibus, quorum supra memini §. VII. describit Arnisæus *Lib. 1. Polit. c. 5. sect. 10. num. 28.* dum inquit: Hic opifex minutis acus punctis expressos nativi graminis succos includebat, ut hæc ad sui specimen cicatrices ferat pictis artubus maculosa nobilitas. Quomodo Equitum Hierosolymitanorum brachiis imprimantur supra, d. §. VII. in fin. vidimus. Quali autem modo artificiosissimo & curiositatis pleno steganographicum arcanum (quo duo Amici toto orbe sejuncti omnia animi sensa celeriter plene & plane invicem communicare possunt) stigmatibus brachiis insculptis & sulcis utriusque Amici sanguine immixto, perficiatur, quia extra sco-

pum nostrum est, hic recensere supersedeo, & potius L. B. ad magni quondam Polyhistoris B. Wagenseilii *Exercit. 6.* remitto, qui ex professo *Exerc. 2.* hoc fuse, accurate & ingeniosissime pertractavit. Illud interim, ut in viam è diverticulo redeamus, in modo inurendi adhuc monere fas erit, quod nonnunquam cuti & carni alte imprimebatur, ut sanguis flueret; nonnunquam vero character non ita profunde imponebatur, ut sanguinem eliceret, sed cutis superficies tantum deformabatur, idque semper secundum atrocitatem delicti, ut notat Glossa *ad c. 3. x. de Crim. falf.* verbo: *characterem.*

§. XXV.

In quâ parte corporis.

Qua parte corporis inurantur, ex dictis hucusque constare poterit. Videlicet in fronte & facie, in cervice, in tergo, in maxillis, in humero sinistro, uti ex Carolo du Fresne Glossar. voce *stigma* constat, in mammis, sub polluce, *in* brachiis, quod fiebat Fabricensibus *l. 3. C. de Fabricens.* quia hoc membro potissimum usus in fabrica armorum, in manibus, ubi milites scribebantut. teste *Aëtio L. 8. cap. 12.* *Stigmata vocant inscriptos in facie vel alia corporis parte characteres, quales & militum manibus inscribuntur*, οἷα (στίγματα) τῶν στρατευομένων ἐν ταῖς χερσί. In furis, quod in specie *in l. 17. C. de pœn.* indicatur, & in omnibus denique corporis partibus ad inurendum aptis, Höpping. *de Jure insign. c. 18. n. 239.*

SECTIO

SECTIO POSTERIOR

Proponens

varias circa Stigmata quæstiones.

Qu. I.

NUnc ordo postulat, ut quæstiones, quæ circa hæc stigmata & stigmaticos moveri poterunt, excutiamus. Quæritur igitur primo: An stigmata fronti cauterio imprimere sit licitum, & de Jure defendi possit? Dd. in diversas abeunt partes. Qui negativam defendunt, nituntur. *l. 17. C. de pœnis*, ubi: *Si quis in metallum fuerit pro criminum deprehensorum qualitate damnatus, minime in ejus facie scribatur, cum & in manibus & in suris possit pœna damnationis una inscriptione comprehendi*: addita ratione: *quo facies, quæ ad similitudinem pulchritudinis cœlestis est figurata, minime maculetur.* Hujus legis, & Glossæ, quæ in fine ad eam: *Non esse*, inquit, *quem bullandum in fronte*, (cui & Gloss. *c. 1. vers. ipso facto extravag. de sepultur.* assentit) auctoritate adductus cum Wesenbeccio ad *Tit. de pœnis n. 7.* Mynsinger. *Cent. 2. Obs. 46.* concludit, hanc pœnam illicitam esse, nec observandam, etiamsi per statutum imponatur, quem sequitur Marant. *in Specul. part. 4. dist. 2. judic. num. 8. & 9.* imo & statutum prorsus non valere, quod talem pœnam infligat, tenet Alex. *in addit. ad Barthol. in leg. 44. ff. de religios.* Contrarium vero asserit, & pœnam inurendi in fronte stigmatis licitam esse communis Dd. sententia statuit. Ad hunc itaque dissensum tollendum ante omnia cit. legis tenorem rectius percipiamus oportet. Vbi ab initio statim videndum, quid Imperato-

rem ad legem hanc ſanciendum adduxerit. Sane Legis divinæ *Deut*. 14. *v*. 1. & *Levit*. 19. *v*. 28. reverentia, qua Hebræi in univerſum prohibentur ullam corporis partem notare, eum movere nec poterat nec debebat; ea enim lex ad damnatos ſcelerum non pertinet. vid. Mathæ. *de Crim*. Hinc Salmuth. *ad Guidon. Pancíroll. rer. memorab. & deperditar.* Conſtantinum ideo eam dediſſe, putat, quia caput ſive facies principale & potiſſimum hominis membrum eſt, unde cujusque imago cognoſcatur *l. 44. ff. de relig. & ſumt. funer.* ut merito gravior injuria æſtimari debeat, ſi quis facie, quam alia corporis parte fuerit notatus *l*. 16. §. *qualitate ff. de pœnis* §. *atrox. Inſt. de Injur.* Alii, quos inter & Gonzalez Tellez, cauſam impulſivam promulgationis hujus legis fuiſſe autumant Oſium, Cordubenſem Epiſcopum, quem cum in Synodo Nicæna Conſtantinus ſtigmatibus deformatum vidiſſet, ſtatim conſtitutionem hanc edidiſſe fertur, uti refert Nicephorus L. 8. *Hiſtor. Eccl. cap*. 14. Propterea Grœnewegen ad *d. l*. 17. *C. de pœnis*, quod ratio legis appoſita minime ſit adæquata, aliam, & ut ſcribit meliorem hujus prohibitionis rationem excogitavit, ne ſcil. ſtigmatibus maculatæ faciei deformitas obviis forte & maxime prægnantibus horrorem incuteret, & immaturo partui officeret. Deinde curatius expendendum, cur Conſtantinus dixerit, faciem hominis ad ſimilitudinem pulchritudinis cœleſtis eſſe figuratam. An quod os homini ſublime ſit, (ut inquit Matthæus de Crim.) & erecta ad cœlum ferat lumina, cum beſtiæ terras pronæ ſpectent? An quod ſedes animæ, divinæ iſtius particulæ præcipua, caput, interpres ejusdem oculi & vultus? An quod filius Dei unigenitus faciem hominis & corpus aſſumſerit, latueritque ſub humana ſpecie cœleſtis pulchritudo? Nihil horum eſt, quod ad unguem ſatisfaciat: Similitudo enim cœleſtis pulchritudinis non in corpore, ſed in anima reſidet. Etiamſi enim dicatur

homo

homo a Deo creatus ad ejus similitudinem *Genes. I.* id tamen non secundum lineamenta corporis & formam externam, (id quod Anthropomorphitæ voluerunt hæretici, statuentes, Deum per omnia homini esse similem, vel Deum ad similitudinem hominis habere membra humana & facultates humanas) sed secundum animæ qualitatem & formam internam intelligendum. Adeoque hæc hominis cum Deo similitudo consistit in interna pulchritudine sive conformatione virium animæ cum Deo & ejus lege; in justitia & vera sanctimonia *Coloss. III. 10. Ephes. IV. 24.* nec non in Imperio in omnes creaturas *Genes. I. 26.* scilicet cum omnibus creaturis præest, quemadmodum Deus omnibus dominatur vid. D. Ambros. in *Instit. Virg. cap. 3.* verbis *ad imaginem Dei interior est homo.* Euchar. in *Gen. l. 1. cap. 8.* ubi inquit: *in interiore homine est Conditoris sui imago: imago in immortalitate: Similitudo in moribus.* Cassid. *in Psalm. 38.* Beda *in Gen. cap. 1.* & *in Job. lib. 3. cap. 7.* Calvin. *Instit. l. 1. c. 15. n. 3. & seqq.* Pet. Martyr. *Loc. commun. loc. 7. de creatura homin.* Steph. Szegedin *Loc. commun. de imag. Dei* Ames. *medul. Theol. l. 1. c. 8. n. 46. & seqq.* Quibus adde quæ dicit Bajard. *in addit. ad Clar. §. fin. qu. 70. n. 1. 2.* & Matthæ. *de Crim. l. 48. tit. 18. c. 1. n. 11.* Si enim secundum formam externam, hominem ad Dei imaginem fuisse creatum asserere vellemus, sequeretur, Deum tot tamque variis formis esse præditum, quot sunt homines, quorum neuter alteri secundum lineamenta similis est. Adhæc, quod omnes pene sententiæ negativæ nervos incidit, Justinianus Imp. in *Nov. 5. princ.* textum sacrum *Gen. I.* de imagine interna interpretatur. Cui assentiunt omnes omnino Theologi, qui videantur. Ex JCtis consentiunt Borell. *c. 8. n. 448.* Dalnerus *de Jure hom. part. 5. n. 9.* & ibi magno numero citati.

Ex his itaque firmiter concludimus causam, propter quam stigmata

mata inurere prohibitum, adeoque etiam legem huic rationi superstructam plane inadæquatam, pœnam vero stigmatis licitam, Imp. vero Constantinum hic humani quid passum esse; nec quenquam Legislatorum in Imperio aliisve Rebuspublicis ad observantiam hujus legis adstringi. Atque in eo consentientem præter innumeros alios habemus Rittershusium *in differ. J. Civ. & Can. p. 462.* Stigmatis autem pœna (1) alias neque juri Divino vid. *Exod. 21. v. 24. & Levit. 24. v. 19. 20.* ubi effossio oculi permittitur, (2) neque Juri Civili est contraria *l. 1. §. fin. ff. de fugit. l. locum 17. §. 1. in fin. ff. de Usufr.* Cajus *lib.* 1. *Instit. tit.* 1. Imo (3) sine distinctione permittitur Jure Canonico *c.* 3. *X. de crim. fals.* vid. Dalner. *de J. H. p. 5. n. 10.* Amplius (4) & secundum Consuetudinem Germaniæ, & Praxin Galliæ, Hispaniæ & Angliæ secus observari *l.* 17. *de pœnis* facinerososque, in specie desertores, fericidas, fures in Saxon. aliosque plures, in hunc modum punitos esse novimus v. Brandenburg. Kriegs-Recht *p. m. 625.* Wehner. & Besold. *Pr. Obs. voce* Brandmal. Reinh. *diff. 66.* Fachs. *p. 2. diff.* 7 Matth. Wesenb. *comm. digest. tit. de pœn. n.* 7. Jul. Clar. *qu.* 70. & sexcentos alios.

Qu. II.

Stigmata hominis faciei ob facinora recte & de jure inuri posse, ex hactenus dictis satis superque certum est. Nunc quæstio, ab iis, qui *l. 17. C. de pœn.* vim obligandi hodie etiam adhuc habere contendunt, formari solet: Utrum non dispositio legis in fœminis cesset? Cum nonnulli Scriptorum autument, fœminam non æque ac masculum ad Dei imaginem esse conditam. vid. Andr. Liban. *de univers. & orig. rer. lib.* 7. Cujacius certe & aliqui eum secuti eas ex numero hominum plane sublatas volunt, *l. 38. §. 5. ff. de pœn.* quorum tamen nugas alibi satis refutatas videre est. Hac vice de imagine Dei videamus. Argumenta

quæ

quæ quibusdam anſam dederunt contrarium ſtatuendi, extant *Gen.* 1. *verſ.* 26. & *ſeq.* ibi: *creavit Deus hominem ad imaginem & ſimilitudinem ſuam, ad imaginem Dei creavit illum:* quæ verba de ſolo maſculo intelligi volunt, & *1. Cor.* 11. *v.* 7. item *c.* 33. *qu.* 5. *can. hæc imago*, 13. & *c.* 33. *qu.* 5. *can. mulier.* 19. ubi expreſſe dicitur mulierem non eſſe factam ad ſimilitudinem Dei. Sed ſalva res eſt. Fœminæ æque ac mares ad ſimilitudinem & imaginem Dei creatæ ſunt: quod tamen ad text. Gen. I. v. 26. & ſeq. attinet, ſtatim ſubjungitur, *maſculum & fœminum creavit*. Deinde Gen. 2. verſ. 18. ipſe Deus dixit: *Non eſt bonum hominem eſſe ſolum; faciamus ei adjutorium ſimile ſibi.* Certe Ambroſius in *exhortat. ad Virg.* ſcribit: *ſcire debet, ſive vir, ſive mulier, quia ad imaginem Dei eſt & ſimilitudinem.* Cum quo concordant omnes omnino Theologi, quos ad cit. loca ſacra vide. Ex quibus ſatis luculenter patet, *l. 17. C. de pæn.* ex mente Imp. etiam fœminas tangere: ſed de his plura dicere ſuperſedeo; quoniam enim legis hujus nulla amplius hodie eſt obſervantia, uti in priori quæſtione dictum, idcirco nullum eſt dubium, quin pœna ſtigmatis in fœminis æque ac maribus locum inveniat.

Qu. III.

Ob analogiam ſtigmatum ſtatim ſubjungenda venit: An ſcilicet in deſertoribus & militibus fugitivis abſciſſio naſi & aurium ſit licita? Negat cum aliis Joſephus Burger, *Cent. 2. Obſ. 88.* ac de ſe teſtatur. quod tanquam Auditor oder Regiments Schultheiß nunquam in hanc pœnam toti juri diſſentaneam conſenſerit, ſed ſemper ſuos officiales judicio militari aſſidentes, eo diſpoſuerit, ut aliam aliquam pœnam magis ſanam ac rationabilem elegerint; quoniam videlicet deteſtabile admodum ſit animadverſionis genus, naſum, aureſque abſcindi, & per carnificem publico in loco affigi. Fundamentum hujus aſſrrtionis negativæ ponunt

nunt in *l. 17. C. de pœn.* à minori ad majus ita inferentes: Si stigma in fronte prohibitum est inurere, ne facies hominis maculetur, multo magis abscissio nasi auriumque, quæ faciem non tam fœde maculat quam detestabiliter mutilat, prohibita censetur. Enimvero affirmativa mihi probabilior videtur. Cum (1) illa lex jam in prima qu. sit examinata, ejusque apposita ratio dudum à Doctoribus explosa, ideo qua ratione hanc pœnam tollere queat, non video. Deinde quod (2) magis est, si excœcatio *Exod. 21. v. 24. Levit. c. 24. v. 19. 20.* admittitur, certe argumento hor. locor. & abscissio nasi & aurium non prohibita dicenda. Ut (3) nihil dicam de observantia hodierna contraria in Germania, Gallia &c. v. *Corpus Juris milit.* passim & Gloss. des Sächs. Landrechts *Lib. 2. art. 13. §. 6.* quæ hanc pœnam expresse dictitat. Ad hæc (4) ut alii deterreantur, ad exemplum, cumprimis in rebus militaribus, multa permittuntur, quæ jure ordinario duriora habentur. vid. Obrecht. *Disp. de disciplina militari* à thes. *1075. usque th. 1094.* ubi varias desertorum pœnas enumerat. & Cujac. *ad l. fin. C. de desertor.* Sic Ayala *lib. 3. de Jure & offic. bellic.* memorat ex Vulcat. Gallican. cap. 4. quod Avidius Cassius multis desertoribus manus exciderit, aliis crura ac poplites inciderit, dicens: majus exemplum esse viventis miserabiliter criminosi, quam occisi. Quid? quod & malitia hominis studio & proterve peccantis membrorum mutilationem, quam ipsius vitæ amissionem, duriorem pœnam reputet. Notabile non minus quam recens exemplum est, quod cum coram summo quondam militiæ Præfecto, Generali Campi Marechallo Comite de Thungen, aliquot milites, qui signa nefarie deseruerant, se defenderent, & unus eorum hanc delicti sui commissi rationem & excusationem afferret: se scire pœnam laquei in ejusmodi delinquentes constitutam esse; ideo tædio vitæ se deseruisse signa, & hanc sibi irrogari quam maxime optare. Huic

vero

vero Campi Mareſchallus omnium elogio major, ne voti compos fieret nefarius iſte homo, omniumq; ludibrio vitam miſeram ulterius produceret, naſum auresq; amputari juſſit. Coronidis loco hic moneo, etiam olim hanc pœnam obſervatam fuiſſe, Leonemq; Imp. jam adulteris naſum præcidi ſanxiſſe in Nov. 32. Imo hanc pœnam etiam jam Ægyptiorum lege in mulieres ſolas conſtitutam, apud Diodor. Siculum lib. 2. *Bibliothec.* extat. Lepidum huc transferri Martialis meretur epigramma, quo deridetur, qui uxoris ſuæ mœcho nares abſciderat, qua tamen corporis parte nihil fuerat peccatum:

Quis tibi perſuaſit nares abſcindere mœcho?
Non hac peccatum eſt parte, marite, tibi.
Stulte, quid egiſti? nihil hic tua perdidit uxor,
Cum ſit ſalva ſui mentula Deiphobi.

Qu. IV.

An hac ſtigmatis pœna etiam hodie homines proprii temerarie fugientes, ſint afficiendi? Gailium *l. 1. l. 2. l. 3. ff, & l. 2. C. de fugitiv.* ductum fuiſſe affirmative decidendi quæſtionem hanc, ſupra §. *X. in fin. ſect. prior.* diximus. Cujus verba in Tr. de Arreſt. Imp. *c. 8. n. 18.* huc non poſſum non apponere. *Quandoque*, inquit, *hoc* (quod nempe anfugere ſoleant) *malitioſe, non Dominorum ſævitia, aut intolerabili eorum imperio, vel loci ſterilitate, ſed potius inobedientia, & vini inopia fieri ſolet. Sicut multos vidi ex Suevia, agro frumenti fertiliſſimo in Auſtriam vini feraciſſimam, & rerum omnium copia abundantem, profugiſſe, & ibidem inter mercenarios, in popinis, tabernis, vinariis quotidie otioſe converſatos fuiſſe, non neceſſitati, ſed deſidiæ & ignaviæ ſuæ conſulentes, digni ut à Præſide provinciæ* vom Statthalter/ *ex officio caſtigentur, & ignominioſe etiam cum notis publicis, & ſtigmate*, Brandzeichen/ *dimittantur, ut ab aliis cognoſcantur, & ipſis ſint exemplo & terrori per text. in l. 2. C. de ſerv. fugitiv. & in l. 1. & in l. 2. & L. Divus Pius ff. eod. tit.* Hæc ille. Cui tantæ Autoritatis

 viro

viro, præcipue si circumstantiæ ita sint comparatæ, ut tanta reus affici pœna dignus reputetur, merito calculum adjicimus. Licet non negem, arbitrariam hic alias solummodo pœnam obtinere, cum nulla certe vel ordinaria hodie lege quadam publica sit statuta.

Qu. V.

Annon pœna in Clericos falsarios *c. 3. X. de Crim. falsi* constituta, justo sit rigidior? Negative decidenda erit. Etiamsi enim ad memorabile illud cap. 3. Gonzalez Tellez rationes dubitandi tres apponat, dicatque (*1*) non recte in præsenti pro uno delicto, videlicet falsitatis, plures pœnas, degradationem, inustionem & exilium, imponi; sicuti enim Dominus noster nunquam vindicavit bis id ipsum, ita nec ecclesia pro uno reatu plures imposuit pœnas *c. 24. Apostol.* c. *39. §. His. de pœnit. dist.* 3. (2) pœnam hanc inustionis sive impressionis characteris sanguinis effusionem continere contra *cap. 9. X. Ne Cler. vel Monachi &c. cap. 4. X. de Raptor. & can. 30. caus. 23. qu. 8.* (*3*) eam esse contra *l. 17. C. de pœnis* quæ stigmate maculari faciem hominis expresse prohiberet, (4) obstare huic *cap. 3. de Crim. fals. cap. 7, eod.* ubi Innoc. III. nullam pœnam characteris impressionis meminit, sed statuit, Clericos falsum committentes circa literas Apostolicas, à suis ordinibus esse degradandos, & judici seculari tradendos, ut ab eo debitis afficiantur pœnis. Attamen respondetur ad (*1*) dubitandi rationem, *bis non esse vindicandum unum delictum*: hoc procedere quando una pœna sufficiens est ad puniendum delictum, alias ob ejus gravitatem plures injungi solent, uti *in cap. 5. §. fin. in fin. ut lit. non contest. cap. 1. de calumniat. cap. 4.* de *Raptoribus.* Inde, præcipue cum falsi crimen inter graviora numeretur. *l. 3. §. 1. ff. de Decur.* haud mirum, quod propter sceleris gravitatem Clericus circa sigillum Principis falsarius variis coerceatur

pœnis

pœnis. Ad *(2)* regeritur, quod in Clerico character non ita profunde imponi debeat, ut sanguis eliciatur, sed tantum ut cutis deformetur in signum tanti criminis, *(vid supra* §. 24. *sect. pr.)* uti recte notavit Glossa hic: verbo: *characterem*, quam sequuntur omnes Repetentes. Atque hoc modo ex hac pœna sanguinis effusio non sequitur. Quod ad (3) & quidem obstantem *l.* 17. *C. de pæn.* attinet, laudatus Autor illam haud adversam esse dicit. Dum enim Urbanus III. *cap.* 3. *h.* characterem imponi jussit Clerico simpliciter sine denominatione partis alicujus in corpore, putat non præcise in facie illum inurendum esse, sed in aure vel alia corporis parte. Licet Grœnewegii judicio, quod & verius est, ex *d. c.* 3. magis concludi possit, de jure Canonico in quacunque corporis patte reis s. Clericis s. Laicis characterem licitum esse imprimi. Idcirco melior responsio ad 3. rat. dub. est, quæ in qu. 1. supra reperire est, quod scil. lex illa non amplius obliget, multo minus vero capitulo h. derogari possit. Ad *(4)* denique respondetur: Clericus falsatorem literarum Principis gravius puniri, quam literarum Apostolicarum Corruptorem. Adeo ut ex *cap.* 3. *&* 7. *de Cr. fals.* nulla contrarietas, sed sequens deduci possit assertio: Clerici Falsarii literarum Apostolicarum deponuntur ab officio & beneficio, & si circa sigillum Principis falsum admiserint, degradati & stigmate notati in exilium mittuntur. Jure itaque summo hæc stigmatis pœna in Clericos falsarios licita erit, quam & in Gallia obtinuisse, confirmant Jac. Gothofr. *ad l. 2. C. Theod. de pæn.* exemplo insigni relato Præsidis quondam Tholosæ in fronte stigmate inusti, inque insulam relegati, ob falsam inquisitionem factam. & Gregor. Tholos. *Lib.* 36. *c.* 5. *n.* 7. his verbis: *Solent in Gallia, qui falsarunt sigillum regium, catamidiari, & post fustigationem stigmate lilii inuri in fronte, & exilio vel deportatione affici, bonis Cancellario regio adjudicatis vel multa olim,*

Papo *lib. 22. Rhapſ. Arreſt. tit.* 12. *art.* 1. 2. 3. *hodie autem Regi, ex regio edicto promulgato A.* 1522. *Pœna quoque hac in Clericis obſervanda, præcedente tamen inuſtionem exauctoratione ſeu degradatione ex Reſcripto Urbani Papæ in c. 3. x. de Crim. falſ.* Quem morem tamen hodie in Clericis prorſus exoleviſſe dicit cit. Gothofr. & ex Autumno Grœnvvegen *de LL. abrogat.* ad *l.* 17. *C. de pœn.*

Qu. VI.

An relegati poſſint ſignari nota in fronte inuſta? ℟. re abſolute conſiderata, dicendum eſſe, relegationem, notationem ſtigmatis non admittere; cum enim relegatio jure moderno ſit pœna civilis, non criminalis, de jure Romano vero hujusmodi exilii genus imponebatur ſalvo jure civitatis *l.* 4. *l.* 7. §. 3. *de interd. & relegatis.* quapropter & Ovidius l. 5. triſt. de ſe:

Ipſe relegatus non exulis utitur in me
Nomine: & alibi:
Quippe relegatus non exul dicor in orbe.

vid. Venerand. Parent. *Paraph. & Com. ad §. 2. J. quib. mod. Jus patr. pot. ſolv.* Hinc hoc modo conſiderata relegationis pœna nec infamiam nec inuſtionem ſtigmatis ſecum trahere poteſt, cum pœna non, ſed cauſa infamet. At enimvero ſi delictum ſit perpetratum, quod infamiam importet, atque adeo delinquens tali relegatione, quæ ordinaria eſſe debet gravior, puniendus, quis dubitat, quia cauſa pœnam aggravat, & hic locum invenit omnino *l.* 22. *ff. de his qui not. infam.* dum ſancit: *ictus fuſtium infamiam non importat, ſed cauſa propter quam id pati meruit, ſi ea fuit, quæ infamiam damnato irrogat. In cœteris quoque generibus pœnarum, eadem forma ſtatuta eſt,* & infamia & ſtigmatis nota reum tunc affici poſſe. Quemadmodum enim ab grande quoddam ſcelus relegationi poteſt fuſtigatio, vel alia corporis afflictiva accedere.

vid.

vid. Carpzov. *qu.* 135. *n.* 6. quidni & stigmatis inustio. Et hoc in delictis militum non solum, sed & aliorum furum scil. & illorum qui contra Urphedæ fidem revertuntur, locum habere, experti juris est; cum hujusmodi pœnæ omnes ex arbitrio Judicis solum dependeant.

Qu. VII.

An sagæ a diabolo stigmate notentur? Et an, si ejusmodi signa adsint, inde magiæ vel pacti cum diabolo indicium sit præsumendum, ob quod Inquisitio instituenda? Sunt graves Authores Practici, experientia testantes, qui perhibent, diabolum, si metuat, ne magi cultum ipsius deserant, certas notas eorum corporibus imprimere, interdum satis conspicuas, ut in dextro humero, aut in femore, post aures, aut etiam in fronte summa, in occipite, in pectore; interdum minus conspicuas, in locis absconditis, vel sub labiis, axillis, palpebris, vel in sede ima, fœminis quandoque in mammis, aut muliebribus locis; & has notas certam quandam formam aut vestigii leporis, aut bufonis pedis, aliquando araneæ, vel catelli, gliris, aut alterius habere. Bodin. *Dæmonom. lib.* 4. *c.* 4. *p.* 369. Godelm. *l.* 3. *cap.* 3. *n.* 26. Qui locus diabolico stigmate notatus ita exsanguis esse dicitur, ac sensu labefactatus, ut ne admissa quidem acus altissime, dolorem faciat, aut sanguinem minimum efficiat: Gödelman. *cit. loc.* & Carpz. Pr. Crim. *p.* 1. *qu.* 38. *n.* 51. Certe Paul. Zachias *L.* 7. *Q. Q. medico-legat. tit,* 4. fuse probat Cacodæmones, ubi Christianos insidiosis artibus a recto vivendi tramite ad sortilegas artes & occulta veneficia traduxerint, eos quasi captivos notis quibusdam in secreta corporis parte consignare. Comprobat id porro decem Sagarum exemplis Petr. Osterman. *Commentar, ad L.* 3. *Stigmata C. de Fabricens. sect.* 8. ex Nicol. Remig. *Lib.* 1. *Dæmonolatr. cap.* 5. ubi addit; postquam a saga confessum, a

dia-

diabolo hanc notam esse; sibi in mentem venisse, experiundi verumne esset, quod de ejusmodi stupore ferebatur. Ergo jussisse in eam aciculam penitissime infigi atque inculcari. Quod cum in satis magna hominum frequentia esset factum, & incruentum omnino vulnus apparuisse, & nullum sagam doloris vel minimi indicium adspicientibus dedisse. Ut taceam plura ex pluribus. Sed hoc ipsum est, de quo alii vehementer dubitant, dicentes, hanc potestatem ejusmodi stigmata inurendi diabolum minime habere; & si habet Dei permissione, sequi, quod eadem permissione non sagis solum, sed piis etiam Cacodæmon characteres inurere possit, sicuti Jobum ulceribus obruit. Deinde etiam signa si talismodi in corpore humano reperiuntur, semper esse naturalia vel alia de causa sæpenumero etiam homini ipsi ignota, orta. Quorum in sententiam plane me descendere, non inficias eo. De qua tamen in seq. qu. plura.

Qu. VIII.

Ad alteram quæstionis propositæ partem quod attinet, An nimirum ex talismodi signis magiæ vel pacti cum diabolo indicium sit præsumendum, ob quod inquisitio sit instituenda? Eam non quidem disertis verbis, re tamen ipsa male affirmare Carpzovium in *Pr. Cr. p.* 1. *qu.* 48. *n.* 51. Just. Oldenkoppius in Tract. duobus contra Carpzov. *decad.* 3. *qu.* 10. asserit, & Bodinus ait: ex his indiciis desumtam præsumtionem esse firmissimam, & cum aliis sufficientem, ut procedatur ad condemnationem. Cui assentit Höpping in hunc modum scribens: *Primo quod talia extent stigmata, novissime in causa W. contra Senatum Civitatis Imper. S. Mandati de nonexcedendo Constitutiones Carolinas allegatum vidi, ubi carnifex ita deponit:* daß er bei angegebener Hexen/das rechte Hexen Zeichen etwas klein/blau/lebersichtiglich hinten uf der Schultern gefundẽ/eine spitzige Kluffen eines Gleiß tief einge-

eingedruckt / dessen Sie im geringsten nicht empfunden / und als ihr solches in Examine uf ihre hartnäckige Verlaügnung vorgehalten / zur Antwort geben / wüste nichts davon / es müsse ihrs der Meister selbsten also dahin gegauckelt haben. *Hoc stigma Diabolicum Reæ Advocatus naturalem dicebat esse maculam, sed quia sensu & dolore in pungendo destituebatur, pro supernaturali & magico habendum. Atque ob id Secundo prædictus Senatus Civitatis Imp. S. ad ICtorum. Friburgensium, pro confirmatione suæ sententiæ Remig. tract. de Dæmonolatr. cap. 5. allegantium Responsum de dato 28. Sept. Anno 1629. secundum ea, quæ proposita fuerunt ad torturam indicium esse respondentium, Ream W, pro eruendo crimine quæstioni juxta l. 1. & t. t. ff. de Quæst. subjecerunt.* Ii autem qui ejusmodi stigmata infallibilia magiæ signa judicant, sequentibus utuntur argumentis: (1) Quod stigma tale evidentem dissimilitudinem ab omni carne naturaliter vel vi morbi exsangui habeat. (2) Quod reperiatur sine ullo fœtore aut putredine, quæ tamen communiter in carne exsangui & insensibili observatur. (3) Quod sit circumdatum carne viva, & in omni corporis parte reperiatur, cum tamen ejusmodi caro exsanguis plerumque corporis occupet extremitates. (4) Quod induret pellem, secus ac caro naturaliter emortua. (5) Quod stigma s. caro emortua diaboli opera nunquam impediat usum membrorum, quem caro naturaliter mortua adimit. Quodque insuper (6) caro naturaliter mortua nunquam in tam exigua quantitate, qua stigmata, reperiatur, sed semper sensu perceptibilis sit, quod secus in stigmatibus, quæ interdum videri nequeunt, vid. Stryk. *de Jur. sens.* ibique alleg. Osterman. *Sect.* 9. Sed quicquid horum sit, verior & rationabilior negativa est, pro qua utar Oldenkoppii optime totam rem exprimentis verbis: Initio est observandum, maculas seu stigmata in corpore humano dici vel

 visibi-

visibilia, vel invisibilia. Visibilia possunt esse naturales notæ, vel in utero materno (quod fit sæpissime) maculæ quædam receptæ & cum homine natæ, vel cicatrices, vel locus alia de causa sensus expers, veluti caro spongiosa, vel etiam cicatrices, quæ ex prægresso aliquo morbo relinquuntur, quæ a variolis, morbillis aliisque pustulis, tumoribus, vulneribus, aut ulceribus remanere solent. Vid. omnino hac de re Paul. Zachias *in quæst. medico-legalibus lib. 7. tit. 4. qu. 1. n. 5. & 12.* Talia pro indiciis magorum habere, tam ineptum est, quam iniquum. Et quis dubitare velit, ejusmodi opinionem, omnes etiam innocentissimos, maculas connatas vel cicatrices habentes in continuo constituere periculo, effectum suum sortituro, quandocunque capiendi corporis denudandi & inspiciendi & latrunculatoribus & carnificibus datur potestas. Tunc si lictor s. carnifex in istis locis mortificet carnem captivi, quod medicamentis & aliis remediis fieri posse dubium non est, Paul. Zachias *d. loc. quæst. 2. n. 15.* aut eam leviter tantum compungat, vel simulet compungere, vel utatur stylis dolosis, magicis & incantatis, & ita fabricatis, ut cum libet, intrent & vulnerent, cum non libet, introire tantum videantur, in se ipsos reducti, quales sunt cultelli joculatorum; vel carnifices ipsi sæpe magi incantatoria arte sanguinem sistant, & carnis stuporem inducant, de quibus exempla recenset Autor Anonym. *in caution. criminal. dubio 43. pag. m. 297. & 298. & dubio 11. pag. 49.* Indicium blateratur adesse magiæ, etiam ad torturam, si stigmata sunt invisibilia, & vel indicentur à carnifice, vel ab ipsis magiæ inquisitis, idque ex cruciatu torturæ, vel ejus metu similiter: iisdem fraudibus carnificum eorumque impositione sunt obnoxii Magistratus & Judices. Et etiamsi ex acus in locum monstratum immissæ punctione non sentiat dolorem captivus, & ille sanguinem non emittat; hoc tamen naturaliter fieri posse, & multa de vanitate

& fal-

& falsitate indicii stigmatum sive visibilium sive invisibilium, latius & rationibus optimis demonstrat Paul. Zach. *in Q. Q. med. legal. allegat. loc. lib. 7. tit. 4. per tot.* Quibus adde J. G. Gödelmanni Tr. *de Magis Veneficis & Lamiis recte cognoscendis & puniendis Lib. 3. C. 3. n.* 28. *verbis*: sed hæc indicia inania sunt, absurda & frivola; ideoque rejicienda, nec admittenda. Res itaque ex hactenus dictis satis clara est, ex talismodi signis (præcipue cum secundum Practicorum propriam confessionem signa ea, quæ quandoque quibusdam iterum delentur, non omnibus sagis a Dæmone inurantur, sed illis solum, quarum defectionem metuit, Carpz. *P. Cr. q. 48. n. 51.*) magiæ vel pacti cum diabolo indicium præsumere, vel, quod magis est, inquisitionem instituere, & equuleo veritatem extorquere velle, non tam incertum, quam injustum & nefarium esse. Quamvis Stryckius in Tr. de Jure sensuum media incedendum via esse arbitretur, dicens: Non spernenda plane esse stigmata, nec tamen illis tanquam infallibili indicio fides adhibenda. Alia indicia si desunt, hoc ad torturam inferendam inefficax; cum ex certis demum indiciis, non ex occultis & dubitatis ad illam Judex debeat pervenire; stigma enim tale sibi soli relictum non est. Alia itaque, quæ suspectum reddere accusatum possunt, indaganda, quæ sicubi adfuerint, iisque indiciis stigma accesserit, tunc tortura ulterior veritas poterit inquiri. Hoc tamen simul observato, ut Carnifici inquirenti in talia stigmata, vel Scabini, vel Notarius cum testibus adsint, diligenter observantes, ne quid fraudis à Carnifice admittatur.

Qu. IX.

Amplius quæritur: An stigmate notatus testari, vel testamentum condere possit? Licet negativa ex decidendi ratione colligi possit, quod talismodi stigmaticus simul infamis fiat, propter delictum dolosum præcedens *l. 7. ff. de publ. judic.* Infamis

 autem

autem eodem cum reliquis jure uti nequeat. Attamen affirmativam defendere judico æquius. Siquidem extra dubitationis aleam positum, infamiam in se & solum consideratam nunquam privationem bonorum & amissionem juris communis inferre, sed saltem a consuetudine honestorum virorum, ab officiis item & dignitatibus arcere hujuscemodi homines solere uti videre est ex *l. 2. C. de dignitatib.* hinc facile conjecturare licet, ei, qui infamiæ notam publicam incurrit, nihilominus libere de rebus suis disponere & testamentum scribere validum integrum esse. Quod & communis Dd. opinio est; quam præter & assentientes in specie adduco Duaren. *ad rubr. qui testam. fac. poss. vers. nunc vidend.* Clar. *§. Testamentum qu. 32.* Dauth. *de Testam. n. 265.* qui inter alia *ad l. 26. de testam. milit.* provocat, ubi militi a militia ex causa ignominiosa misso atque adeo infami, der als ein Schelm vom Regiment gestossen worden / jure communi testari non est prohibitum; sed saltem ne militare testamentum tanquam privilegiatum conficiat, cum omnium privilegiorum militarium per pravum & ignominiosum suum factum incapacem sese reddiderit. Firmiter itaque subsumendum, quicquid infami in genere est concessum, illud stigmate signatis denegari nullo jure posse. Et hinc eo magis stigmaticis testamenti factio permittitur, quo magis ne quidem ultimo supplicio damnatis illa est hodie interdicta. De jure equidem veteri confiscatio bonorum capitali pœnæ erat annexa *jx. l. 1. pr. ff. de bonis damnat. l. 8. §. fin. qui testam. fac. poss.* quod nec hodie mutatum esse statuunt Bachov. ad Treutl. *Vol. 2. Disp. 10. θ. 10.* Perez. *in Cod. de testam. n. 4.* Struv. *ad ff. eod. tit. θ. 8. n. 8.* Dieterich. *in Colleg. Criminal. Disp. 10. θ. 6. lit. Q.* & alii. Et nil officere Nov. 22. c. 8. in qua servitus quidem pœnæ sublata legitur, sed civitas amissa non restituitur; nemini autem nisi civi permitti-

tur

tur testamenti factio *l.* 1. *pr. ff. ad l. falcid. l. 29. ff. de pœn. d. l.* 8. *§. f. ff. qui test. fac. poss.* Neque etiam Novellam 134. *c. ult.* quæ quippe ultimo supplicio damnatis heredes legitimos ab intestato denominat, testandi autem facultatem non tribuit, Rittershus. *Novell. p.* 13. *c.* 4 *n.* 4. *& seq.* ubi etiam agit *de Nov.* 12. *& Nov.* 17. *c.* 12. Carpzov. *Pr. Crim. qu.* 135. *n.* 20. Sed salva res est. Utut enim hæc recte omnino se habeant de Jure Civili, consuetudine tamen & Praxi omnes ad testandum admitti morte plectendos, (solis exceptis iis, qui ad confiscationem omnium bonorum simul etiam expresse condemnati sunt) testes sunt gravissimi JCti, inter quos est Carpz. ante laudatus *dict. qu.* 135. *n.* 22. ubi de consuetudine luculenter testatur his verbis: Etsi vero lubens fatear, verissimam esse hanc sententiam, & testamenta talia de jure parum vel nihil valere; Attamen hodie fere ubique contrarium observari de consuetudine generali, ita ut & hi qui sunt decapitandi, plerumque in carcere faciant testamenta & instituant hæredes, qui ad successionem postea quoque admittantur, testes sunt Jul. Clarus *lib.* 3. *sent.* §. *testament. qu.* 21. *n.* 1. Albert. de Rosat. *in l. ejus qui* §. 1. *n.* 1 *ff. qui test. fact. poss.* Matth. Coler *p.* 1. *decis.* 34. *n.* 6. ubi in causa cujusdam damnati ad furcas, qui priusquam sententia publicaretur, facto testamento Xenodochium Cyzense suorum bonorum heredem instituerat, Jenæ Mense Majo Anno 1575. ita pronunciatum, ac testamentum pro valido fuisse habitum refert, id quod etiam alio apposito præjudicio confirmavit prædictus Autor. Richter. *decis.* 57. *n.* 2. & Philippi *in Usu Practic. Instit. L.* 2. *tit.* 12. *eclog.* 51. qui simile de consuetudine fert testimonium subjecto bino præjudicio. Quin imo fecit Legislator Saxonicus ex hac consuetudine legem seu Jus scriptum in Constit. Elect. 6. p. 3. So constituiren ordnen und setzen wir / daß diejenige / so auch gleich zur Todes-Straff verdammet und verurtheilt / ihre Güter

halber / und von alle deme / so sie nach ihrem Tode verlassen werden / Testament machen / und in andere Wege durch beständige letzte Willen / kräfftige Verordnunge richten mögen / jedoch wollen wir damit nicht gemeinet / sondern ausgeschlossen haben / wann die Ubelthäter nicht allein zum Tode / sondern auch zur Confiscation aller ihrer Güter verdammt werden.

Qu. X.

Nunc decidenda venit: An stigmate notatus testis esse possit? Quod simpliciter, nil quicquam obstante *l. 13. ff. de testib.* & Gothofredo ad illam, negatur. Siquidem ob commissum crimen notatus infamis fit. *l. 7. de publ. jud.* Infamis autem testimonium *de Jure Civili* non admitti constat ex *l.* 1. §. 1. *l. 3. pr.* & §. 5. *l. 15. l. 18. l. 21. ff. de testib.* Quamvis Græci isthanc enumerationem non generaliter de omnibus judiciis acceptam velint, sed ad legem Juliam de vi restringant. vid. Ecclog. Basilic. *L. 21. Tit.* 1. *c.* 4. Rectius vero Accursius in *d.* §. 5. & Donell. *L. 25. comment. cap.* 1. *de testib.* ad omnia judicia pertinere arbitrantur, *arg. d. l. 15. junct. l.* 20. *§.* 5. *ff. qui testam. fac. possunt.* de cujus lectione vid. Gothofr. & Cujac. a se allegat. *l. 6. §. 1. ad L. Jul. repetund. l.* 14. *l. 18. de testib.* Simili ratione omnes, qui vel edicto, vel lege, vel pronunciatione judicis infamia notantur, à testimonio dicendo reppelluntur, secund. Gloss. & alios Dd. in *l. 1. C. de summa trinit.* Azo *in summa C. de testib.* Sichard. *ad eand. rubr. n.* 1. Farinac. *qu. 56. n. 26.* Wesenb. *paratitl. num. 3.* Dissentiunt equidem Donellus *dict. cap. 1.* & Duaren. *2. disp. anniversar. 23.* & *ad titul. Codic. de testib. capit. 1.* Sed communis sententia verior est habenda *arg. l.* 1. *§.* 1. *l. 2. l. 13. l. 21. §. 2. ff. de testib. l. 2. ff. de senator. d. l. 6. §. 1. ad L. Jul. repet,*

repet. Nov. 90. c. 1. De infamibus facti, quos vocant, notant Interpretes, quod à testimonii dictione arcendi sint in causis criminalibus & arduis, *Dd. in l.* 1. *C. de summa Trin.* Costal. *in l. 2. ff. de senator.* Clar. §. *fin. qv. 24. n. 13.* Farin. *d. qv. 56. n. 110. & 115.* Verum cum loquantur sine lege, illis calculus simpliciter non erit addendus; quanquam fides horum infamium non sit tanta, quantam integri vitæ scelerisque puri merentur. Ferrat. *in d. l. 3.* §. *lege.* & Donell. *cit. loc.* De Jure Canonico res dubio caret, siquidem juxta hujus dispositionem testimonium infamis prorsus nullius est momenti *c. infames. c. 6. q. 1. c. 54. X. de testib.* Mev. ad Jus Lub. *lib. 5. tit. 7. art.* 4. *n. 4. & 5.* Struv. *ad tit. de testib. θ. 38.* secus si legitimatus atque adeo in integrum restitutus, quod fit in milite, wenn die Fahne wieder über Ihn geschwungen worden / quæ restitutio gratiæ dicitur; & tunc absorbetur infamia *l.* 1. §. 9. *10. ff. de postul. l. 1. C. de sent. pass.* Franzk. *ad tit. de postul. n. 13.* licet non stigma, cum per hoc nullam infamiam sibi contraxerit, sed male agendo secundum Marcellum *in l. 22. ff. de his qui notantur infam.*

Qu. XI.

An qui auriculam perforat, annulumque appendet, pro stigmatico haberi queat? nunc ponderanda. Proprium olim id aurium ornamentum fuisse fœminarum, quarum quippe natura præ marium indole magis inclinat ad mollitiem & superbiam (quæ tamen quandoque & viros, quos juxta Poëtam, forma neglecta decet, invasit) ex historia Romana satis abunde certum est. Inde vocabantur olim auriculæ ornatrices fœminæ, qualis erat Julia Livia Augusta. vid. Pignor. *de servis p. 199.* Ornatus v. aurium plerumque consistebat in elenchis, *quos* narrante Plinio, *appellant fastigiata longitudine, alabastrorum figura, in pleniorem orbem desinentes.*

Hinc

Hinc Juvenalis Sat. 6. v. 460.

— — — — *& cum*

auribus extentis magnos commisit elenchos.

Nota est insuper, referente Valer. Maximo, historia Cleopatræ, quæ par elenchorum totius mundi maximorum ab Antecessoribus Regni Ægypti relictorum, possidebat, horumque unum aceto prius colliquefactum in præsentia mariti ebibebat. Quicquid interim sit, negativè quæstio decidenda erit, ideò, quod nullum delictum, quod infamiam importet, præcesserit. *l. 7. de publ. jud.* Licet non negem, cum inter stigmata gloriosa, quorum memini supra Sect. prior. *§. IV.* referre minime queant, peccare eos & eas moraliter; cum nemo membrorum suorum sit Dominus. Id quod non solum sana ratio, sed & scritura sacra expresse dictitat. Perpulcra & quæ cumprimis huc transferri merentur, sunt hanc in rem verba Cypriani *de discipl. & habitu virgin.* quibus id pluribus comprobat, *An vulnera*, inquiens, *inferri auribus Deus voluit? quibus innocens adhuc infantia, & mali secularis ignara crucietur, ut postea de aurium cicatricibus & cavernis pretiosa grana dependeant, gravia etsi non suo pondere, mercium quantitate.* & paullo post: *non inferantur auribus vulnera, nec brachia includat aut colla, de armillis & monilibus catena pretiosa, sint a compedibus aureis pedes liberi, crines nullo colore fucati, oculi conspiciendo Deo digni.*

Qu. XII.

et ultima tandem resolvenda. An, qui in facie stigma vel signum connatum habet, **wenn einer ein Brandmal oder Zeichen mit auf die Welt gebracht** / & An, qui aurem vel nasum, aut partem alterutrius casu, v. gr. dimicando, morbo &c. amiserit, pro stigmatico censendus sit? Duas habet partes hæc quæstio, cumque, quoad primam ex hactenus dictis cumprimis

ex

ex qu. VIII. negativa responsio facile sit colligenda, plura de industria non addo; & saltem partem alteram breviter inspiceo, quæ itidem ex quæstionum antecedentium decidendi rationibus neganda est, Nemini enim id quod casu vel citra culpam factum imputandum est, multo magis infamia objicienda, per Jura notoria. Memorabile est Tychonis de Brahe Mathematicorum Coryphæi super æthera noti exemplum, cui, cum studiorum causa Haffniæ degeret, in conflictu nocturno nasus ense abscissus est, (cui tamen defectui, argenteo naso adeo bene consuluit, ut ne scientes & scrutantes quidem differentiam attendere potuerint) quod nequaquam obstabat, quo minus postea, ad Consiliarii & Mathematici Cæsarei dignitatem advectus, & Imperatoris summa gratia fruitus fuerit. Ubi tamen monendum censeo, privatis ita casu signatis opus esse testimonio quopiam authentico, ne apud graves Viros aliosque suspicionem infamiæ incurrant, quæ sine hoc sæpe numero alias vix declinari potest. Claro id corroboro clari nominis Colonelli exemplo, qui morsu equi partem auris amiserat, ideoque, cum adhuc inter milites plebejos numeraretur, testimonium a Colonello suo sibi dari curaverat, quo rei veritatem ubique probare, infamiamque, quæ alias militibus aure vel naso mutilatis objici plærumque solet, a se declinare potuit. Multo minus cicatrices in facie vel corpore militibus probro sunt, cum dehonestamenta illa faciei corporisve totius regulariter militum sint gloria & virtutis testimonia. Sicuti de L. Sicinio (alias Siccio) Dentato narrat Val. Max. *l. 3. rer. memor. c. 2. n. 24.* Dio *lib. 10.* & Plin. *l. 7. c. 28.* qui postquam centies & vicies in aciem eo animi & corporis robore descendisset, ut majorem semper victoriæ partem traheret, quinque & quadraginta vulnerum pectore exceptorum, tergo cicatricibus vacuo, maculas summum corporis sui ornamentum & splen-

ſplendorem habuit. Nec minora Manlii Capitolini fuerunt decora, dum 33. cicatricibus adverſo corpore inſignis fuit, & M. Sergii ter & vicies vulnerati, referente Plinio d. l. Hinc bene Corn. Agrippa de *Vanit. ſcient. c. 79. in f.* Inſignia, ait, militiæ ſunt non purpura, torques, annuli, tiaræ; ſed adverſo corpore vulnera & deformata cicatricibus corpora. Unde apud Liv. *decad. 1. l. 4. c. 58.* vulnera & cicatrices ſuas numerant, rogitantes, quid jam integri ſit in corpore loci ad nova accipienda vulnera.

TANTUM !

